

بررسی زبان‌شناختی گویش یزدی و نگهداشت آن

دکتر شراره سادات سرسرابی*
مدرس مراکز تربیت معلم و مراکز آموزش عالی مشهد

چکیده

گویش‌شناسی، شاخه‌ای از زبان‌شناسی محسوب می‌شود و هدف آن گردآوری و توصیف علمی گویش‌ها است. این نکته را باید در نظر داشت که سوادآموزی مردم، به میان آمدن وسایل ارتباط جمعی و گسترش آموزش همگانی، همه ضرباتی شدید بر پیکره گویش‌ها وارد می‌آورد و دیری نمی‌گذرد که زبان‌های محلی و گویش‌ها رو به نابودی می‌روند. گویش‌ها و زبان‌های محلی، منبع بسیار غنی برای پژوهش‌های زبانی، ادبیات، جامعه‌شناسی و تاریخی است. هدف از نگارش مقاله حاضر، توصیف و بررسی واج‌های گویش یزدی و پس از آن آرایش واجی با استفاده از جفت‌های کمینه است تا بتوان واژگان گویش یزدی و فرایندهای واجی را بهتر نمایش داد. همچنین برای حفظ ادبیات و فرهنگ گویش یزدی، سروده‌ها، شعرها، باورها و ضرب‌المثل‌های یزدی ارائه شده است. یافته‌های این تحقیق، نشان می‌دهد که گویش یزدی نسبت به فارسی معیار، از تعداد مصوت‌های بیشتری برخوردار است. تکیه و آهنگ چه در سطح کلمه و چه در یافت جمله، از جمله عناصری هستند که سبب شده گویش یزدی از لحاظ عناصر زبرزنجیری، از زبان فارسی رسمی متمایز شود.

کلیدواژه توصیف آوایی، واژگان گویش یزدی، فرایندهای واجی، ادبیات

یزدی.